

Els Estudis de Filologia: Projectes Professionals

Els Estudis de Filologia: Projectes Professionals

Els Estudis de Filologia: Projectes Professionals

Imma Miralpeix

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

“La millor manera de predir el futur és creant-lo”

Abraham Lincoln

Disseny de coberta: Horsori Editorial S.L.
Disseny interior: Horsori Editorial S.L.
Foto coberta: © Universitat de Barcelona

Primera edició: maig 2017

©Imma Miralpeix
©Universitat de Barcelona

Horsori Editorial, S.L.
C/ Cuba, 18, entresòl (08030) Barcelona
<http://www.horsori.net>

ISBN: 978-84-15212-553
Dipòsit legal: B 12984-2017

Imprès a: PodiPrint

Queda prohibida la reproducció o la transmissió total o parcial d'aquest llibre sota cap forma ni per cap mitjà, electrònic o mecànic, sense el permís per escrit dels titulars del copyright.

Continguts

Agraïments

Pròleg

Introducció

- 1 El món de l'ensenyament d'idiomes
- 2 El món editorial i de la traducció
- 3 El món acadèmic
- 4 El món artístic
- 5 El món de les humanitats digitals
- 6 El món de l'assessorament lingüístic
- 7 El món de l'escriptura

Llistat de recursos rellevants

Agraïments

Als estudiants de Filologia, especialment als que han compartit amb mi les seves inquietuds i expectatives al llarg dels anys. Als filòlegs que apareixen en aquest llibre, per acceptar formar-ne part, conversar i explicar-nos les seves experiències, i als professors de la facultat que em van ajudar a arribar a alguns d'ells.

Al programa de Retenció de Talent i al d'Innovació Docent.

A l'Esther Blasco, la Mercè Puig, el Javier Velaza, la Meritxell Blasco i l'equip deganal pel suport perquè aquests materials veiessin la llum. Als tutors de pràctiques -en especial a la Lourdes Soriano- i a la Glòria Sabaté pels seus suggeriments. A la Núria Pradas, per escriure el pròleg, i a la Núria Casals, per la seva acurada edició.

Pròleg

Quan vaig dir a casa que volia estudiar Filologia Catalana el meu pare em va mirar amb una barreja d'orgull i preocupació. Era un catalanista convençut. I, també, era un home pràctic. Només em va fer una pregunta:

“I d'això, en podràs viure?”

Li vaig respondre que ho intentaria.

Han passat molts anys, d'això. La vida (potser hauria de dir la història, o la política, o aneu a saber què!) juganera i engrescada, va convertir els filòlegs de la meva especialitat en una mena d'espècie protegida. Calien professors de català a les escoles; s'obrien portes. Moltes portes...

Mai em va faltar la feina i vaig treballar durant anys en la meva vocació: ensenyar. Després, altra vegada la vida, trapella, em va dur per un altre camí. El de l'escriptura.

Sempre vaig intentar inculcar als meus alumnes que triar estudis equivalia a triar feina; a triar l'ocupació de les nostres vides. No es tria una carrera, una especialitat, descartant o fugint d'altres. No es tria A perquè B ens costa, no ens agrada o ens planteja dificultats. Es tria A perquè l'estimem i ens hi volem dedicar.

Aquesta ha estat la meva experiència. El resultat: dues professions meravelloses que m'han omplert la vida.

El llibre que ara teniu a les mans m'ha dut a fer aquesta petita reflexió. En les seves pàgines, en trobareu d'altres més acurades, extretes de les experiències personals de molta gent que ha hagut de triar un camí, uns estudis, una professió. De ben segur, que les seves experiències us seran d'ajut.

Gràcies Imma per la teva iniciativa.

Núria Pradas

Introducció

Benvolgut/da estudiant:

Aquest llibre mostra alguns dels 'mons' en els quals els estudiants de Filologia poden desenvolupar possibles projectes professionals o cap on poden enfocar les seves aspiracions. I entra a cada 'món' de la mà d'un antic estudiant de Filologia de la Universitat de Barcelona que va fer de la seva vocació el seu projecte professional, i que treballa actualment en allò que més li agrada. Potser d'entrada no els coneixeràs, no són personatges públics o coneguts, tot i que molts ho van esdevenint dins dels seus 'mons'. Tots ells, al voltant dels 40, comparteixen en aquest llibre les seves experiències, opinions, consells i plans de futur amb la perspectiva que confereixen els anys posteriors a l'acabament dels estudis universitaris.

Òbviament, el llibre no pretén ser un repàs exhaustiu de totes aquelles possibilitats obertes als filòlegs, ja que aquestes podrien ser totes les que ens puguem imaginar i més: la tasca d'un filòleg pot ser molt rellevant en àmbits molt diversos. A més, dins de cada 'món' representat en aquest llibre, els perfils de les persones que s'ha entrevistat són mostra només d'una trajectòria, evidentment n'hi ha moltes d'altres.

Tanmateix, potser les seves aportacions et poden resultar d'interès, i les seves reflexions poden orientar-te, inspirar-te, ajudar-te a fer algun descobriment o simplement fer-te passar una bona estona. I és que, a més de cursar estudis iguals o similars, probablement

compartiu més coses de les que ara mateix t'imagines. El llibre conté també llistats de recursos i enllaços que espero que et puguin ser útils.

Imma Miralpeix
Barcelona, març del 2017

1 El món de l'ensenyament d'idiomes

Nom i cognoms	Jordi Planella Gardella
Estudis universitaris i any de finalització	Filologia Anglesa (2000)
Ocupació actual	Professor i fundador de l'Escola d'Anglès 'OK' (Olot)

Entrevista

1. Per què vas decidir fer Filologia?

Jo tenia molt clar des dels 12-13 anys, des que feia Primària, que volia fer alguna cosa relacionada amb els idiomes. M'agradava molt l'anglès, em sentia molt atret per aquesta llengua. Llavors quan vaig acabar Secundària tenia dues possibilitats: o bé fer Filologia o bé Traducció. Vaig decidir fer Filologia perquè em volia dedicar al món de l'ensenyament, i per això Filologia m'obria més portes que Traducció.

2. Vas cursar alguns altres estudis després d'acabar Filologia?

Mentre acabava Filologia (l'últim curs), vaig fer el que llavors era el CAP (Curs d'Aptitud Pedagògica). Era el curs que es feia per ser professor d'institut (ara és el Màster de Secundària que dura un any). Però jo volia oferir un ensenyament més personalitzat, no em veia tampoc de professor d'institut. Per això quan vaig acabar la carrera vaig fer el curs per obtenir el CELTA (Certificate in English Language Teaching to Adults), a International House. És el curs que t'acredita com a professor d'anglès com a llengua estrangera a adults (jo el vaig fer intensiu i durava un parell de mesos). Hi ha una sèrie de requisits per fer el CELTA, com per exemple acreditar un nivell d'anglès, tenir una carrera com Filologia Anglesa, etc. Posteriorment, i ja mentre treballava en una acadèmia, vaig fer el CELTYL, que és una prolongació del primer curs (el CELTA) i està enfocat a l'ensenyament de l'anglès als nens. També hi ha el DELTA (Diploma in English Language Teaching for Adults), que el pots fer només quan ja comptes amb un temps d'experiència docent.

De totes maneres, aquests cursos han anat canviant: per exemple, el CELTYL ara no s'ofereix, sinó que hi ha cursos d'extensió del CELTA com el 'Cambridge Young Learner (YL) extension'. I el DELTA ara té 3 mòduls diferents. Com que són certificats de la Universitat de Cambridge, el millor és consultar els webs i mirar quins cursos ens interessin i quins centres els ofereixen prop del lloc on vivim, tot i que també es poden fer a l'estranger.

Penso que fer aquests cursos és útil perquè a moltes acadèmies te'ls demanen per ensenyar. Per exemple, quan vaig acabar la carrera i vaig fer algunes substitucions en una escola d'idiomes, em van oferir feina pel proper curs si feia el CELTA. Encara que hi ha llocs que tenir-lo no és un requisit, però crec que tenir almenys el CELTA és molt recomanable.

3. Per què vas triar aquesta feina?

Doncs van ser diferents factors els que finalment em van portar a obrir la meva pròpia escola: primer jo estava en una escola

d'idiomes d'Olot, la ciutat on visc, i hi vaig ser 5 anys. Els darrers anys, a més de fer de professor ja feia altres tasques de més responsabilitat dins l'acadèmia, m'agradava i me'n sortia bé. Em vaig plantejar obrir una escola, tot i que em feia por. El suport de la meva família, sobretot els meus pares i la meva dona, va ser determinant perquè no és fàcil emprendre. A més, si anava bé, també les meves condicions laborals podien ser millors... i finalment em vaig aventurar!

Vaig començar per buscar un local adequat: crec que perquè un negoci vagi bé ho has de 'posar fàcil' a la gent perquè hi vingui. En el meu cas, el local tenia escoles a prop però les altres acadèmies d'idiomes eren més lluny. El local era molt gran però l'amo només en llogava una part: em va anar bé per començar amb una recepció i una aula, ja que era jo sol. Al cap d'uns 2-3 anys li vaig demanar de llogar l'altra part de local i vaig anar ampliant: primer dues i llavors tres aules. I també vaig anar necessitant professors. El tercer any vaig tenir una noia que m'ajudava poques hores. I ara som quatre: jo i tres professors més a temps parcial.

No és molt complicat obrir aquest tipus de negoci, a l'ajuntament t'assessoren bé. Per exemple, aquí paguem una taxa segons el sector de la ciutat on estem. Sí que l'ajuntament et fa una visita per assegurar-se que les instal·lacions són correctes: això és molt important, sobretot si hi vindran nens (serveis, extintors, sortides d'emergència, etc.).

4. En què consisteix la teva feina?

La part principal òbviament és ensenyar, tinc les meves classes i faig de professor. També hi ha la part administrativa, on tinc sort perquè la meva dona, que és comptable, m'ajuda molt. A principi de curs cal organitzar les classes, els horaris, triar llibres, etc. M'agrada estar al dia amb materials que van sortint i estic en contacte amb els comercials de les principals editorials, que em van oferint novetats perquè les anem incorporant, tot i que amb el tema de les noves tecnologies jo em considero encara força tradicional i

aquí utilitzem més llibres i material imprès.

5. Què és el que més i el que menys t'agrada de la teva feina?

Això ho tinc claríssim: el que més m'agrada és ensenyar, el que menys és muntar horaris i fixar preus. Això darrer és difícil perquè cal aconseguir que siguin prou bons per atreure clients i ser competitius però al mateix temps a l'empresa li ha de sortir a compte.

6. Quins són els principals reptes que has trobat pel camí?

Potser el principal problema que he tingut és el fet de no ser nadiu. La pronunciació i vocabulari que domina un nadiu pot ser millor que la d'un professor que no ho sigui, però un professor que no sigui nadiu també coneix la primera llengua dels alumnes, ha passat pel mateix procés que ells per aprendre anglès i pot ajudar-los molt en aquest sentit. Crec que tot té avantatges i inconvenients: un nadiu no és bon professor ja només pel fet de ser nadiu, i un no-nadiu pot ser un bon professor encara que l'anglès no sigui la seva primera llengua.

Sí que he tingut professors nadius aquí a l'escola a vegades, però d'altres anys no n'he tingut. Si la gent em pregunta si tindran professors nadius, tot i que cada cop ho demana menys, jo els recomano sempre que provin de venir encara que el professor no sigui nadiu, i realment veus que si estan contents amb el que se'ls ofereix no deixen el curs pel fet que el professor no sigui nadiu.

Pel que fa a dirigir un negoci, sí que recomano que en cas de dubte es consulti un gestor, a vegades és necessari perquè un no s'ho pot fer tot!

7. Si algun estudiant que acaba la carrera decidís dedicar-se a aquest món, què li recomanaries?

El primer consell seria que aquesta és una feina molt vocacional. Si realment t'agrada, crec que triomfaràs. De gent que necessita l'anglès i en vol aprendre n'hi ha molta, cada cop més, i si realment

és el que vols fer hi ha moltes possibilitats que surti bé.

Però és important que abans de tenir la teva pròpia acadèmia agafis experiència en altres llocs, no començar directament muntant el teu negoci just quan acabes els estudis. Per exemple, un noi que va venir a treballar aquí de professor ara té la seva pròpia acadèmia. I no és gaire lluny! I som bons col·legues: ens passem alumnes quan un o altre no té disponibilitat, ens deixem materials, ens passem informació... Col·laborant tots hi sortim guanyant. La meva ex-cap tampoc es va molestar quan jo vaig marxar i vaig obrir la meua, ella havia fet el mateix en el seu moment. Suposo que és natural que això passi però no té per què haver-hi problema si algú té inquietud i vol seguir amb el seu camí.

També és imprescindible continuar formant-se després d'acabar els estudis i no estancar-se. Per exemple, jo ara també sóc examinador de Cambridge: quan portes un temps ensenyant i compleixes uns requisits ho pots fer. La formació inicial la vaig fer en un centre de Girona (són uns dies) però llavors cada any ens hem d'anar reciclant i anem a examinar en altres centres quan ens demanen. M'agrada ser-ho perquè és una porta més que obres i al mateix temps quan examino d'altres alumnes també aprenc jo per tal de poder ajudar els meus.

Finalment recomanaria que si algú es decideix a obrir el seu propi centre tingui en compte que els tràmits porten un temps. Per tant, si per exemple vol obrir al setembre cal que comenci a tramitar-ho tot a la primavera (mig any abans és aconsellable, especialment si hi ha l'estiu pel mig). Tanmateix, un centre d'idiomes és considerat actualment per l'administració com a 'activitat inòcua' (és a dir, que no produeix molèsties al medi ambient o a les persones) i això t'estalvia passos a l'hora de demanar la llicència i el preu és més baix. Les activitats 'classificades' (susceptibles d'algun tipus d'afectació al medi o a les persones) porten més temps. D'això cal informar-se bé als ajuntaments.

8. Creus que els estudis de Filologia et van proporcionar allò

necessari per desenvolupar el teu projecte professional? Què valors més i/o què hi vas trobar a faltar?

A mi la carrera em va agradar molt. Si hagués de triar ara tornaria a fer el mateix. És una carrera que comprèn molts àmbits: lingüística, literatura, història, traducció, ensenyament, adquisició... i tu t'agafes a allò que t'interessa més. A mi, com que m'agrada el món de l'ensenyament, diria que hi falten assignatures d'aquest tipus, preferentment algunes obligatòries i no només opcionals (a més, molta gent s'acaba dedicant a aquest món). Però la carrera et proporciona unes eines bàsiques, tu llavors t'has d'espavilar per aprendre encara més d'allò que t'agrada. Tenint aquest ventall d'assignatures diverses també vaig veure amb més seguretat el que a mi més m'agradava, valoro aquests estudis molt positivament.

Jo al llarg de la carrera també vaig anar fent algunes assignatures d'alemany i em vaig anar traient certificats oficials d'anglès, els he fet tots fins al Proficiency. D'alemany vaig fer els de l'Escola d'Idiomes de la Universitat i també un del Goethe Institute. Encara que ara em dediqui a l'ensenyament de l'anglès i no de l'alemany, si t'agraden les llengües és bo aprendre'n d'altres. Més tard també vaig treure'm el Nivell D de català. I ara precisament m'he tornat a posar a aprendre francès, vaig deixar-lo fa uns anys i ara vull continuar i treure'm algun títol, anar tenint els certificats oficials quan estudies una llengua també és una manera de posar-se fites. A més, quantes més llengües saps més fàcil és aprendre'n una altra! Penso que per ensenyar idiomes has d'estar molt i molt ben preparat, si no ho estàs val més no posar-t'hi. Jo aquestes altres llengües les faig perquè m'agrada, no perquè vulgui ensenyar-les. I aquí, a l'escola, prefereixo que tot el que ofereixo també ho pugui ensenyar jo: sí que podria oferir cursos de francès i contractar un professor per això, però jo vull que si per qualsevol motiu el professor no hi pot ser, pugui substituir-lo jo mateix i estigui prou capacitat per fer-ho a tots els nivells. Actualment també tenim cursos (a partir de nivell d'ESO) que som dos professors, és a dir, els alumnes vénen dos dies a la setmana i un dia em tenen a mi i

l'altre dia els fa la classe l'altre professor. Crec que aquesta experiència està essent positiva, ens enriqueix molt també a nosaltres.

9. Si poguessis canviar alguna de les coses que vas fer durant els anys de la carrera, què canviaries?

Jo hi ha una cosa que sí que faria: pràctiques. En aquell moment no n'hi havia i quan vaig començar a treballar crec que m'hauria ajudat tenir mínimament una experiència pràctica. Quan vaig fer les primeres substitucions a escoles amb adolescents de 14 anys estava molt nerviós, em tremolaven les mans! I penso que si hagués tingut algunes pràctiques hauria entrat al món laboral més ben preparat. També hauria pogut treballar mentre estudiava, però en el meu cas els meus pares van finançar els meus estudis. A més, essent de fora de Barcelona estudiar era car i m'interessava acabar els estudis ràpid. Si ho combinava amb una feina a temps parcial els anys de la carrera s'allargaven. Tots són opcions suposo, i has d'anar escollint què prioritzar en cada moment. Llavors, jo em vaig haver de buscar les 'pràctiques'.

Les 'pràctiques' que jo vaig fer eren en una acadèmia a Anglaterra. Hi anava un mes a l'estiu, ho vaig fer durant tres anys mentre feia la carrera. Allà no podia ensenyar o ser responsable d'un grup perquè no tenia els estudis acabats. Tanmateix, jo veia com feien classe els professors, els ajudava en tasques diverses, vaig fer proves de nivell... Les estades em van ajudar tant amb l'idioma com a aprendre el funcionament intern d'una acadèmia. El primer cop que hi vaig anar una agència de Barcelona em va buscar aquesta acadèmia, i llavors els anys següents vaig contactar amb ells jo mateix.

10. Laboralment, quins projectes de futur tens?

Tenir un negoci és quelcom realment molt lligat, hi has de ser molt a sobre. És vocacional i a més a més 'hi has de ser'. No pots posar treballadors i esperar que el negoci 'rutlli sol'. A mi m'encanta la meva feina però són moltes hores perquè tot funcioni.

El projecte que he fet ara és aquest: fins l'any passat vam estar en un local de lloguer i enguany estem en un local que hem comprat. És una inversió i són diners però és més modern i més nou i a curt termini ara cal mantenir el nombre d'alumnes, i si és possible ampliar-lo, que la gent que vingui estigui contenta i ens recomani, ja que en un lloc petit com Olot el boca-orella és important.

Ara també fem exàmens de Cambridge. Si hi ha més de 4 alumnes que volen fer l'examen d'un determinat nivell ja no cal que es desplacin a Girona, sinó que vénen els examinadors aquí a l'acadèmia. Per als alumnes és molt pràctic.

Més a llarg termini el que m'agradaria fer és organitzar estades a Anglaterra i Irlanda. En aquest moment ja n'organitzo a Dublín, però ara ho estic fent a partir d'un contacte que tinc a Figueres, jo sóc només l'intermediari. Ara els nens entre 11 i 16 anys tenen la possibilitat d'anar a un Junior Summer Camp, acompanyats d'un matrimoni d'aquí (la noia és irlandesa). Estem començant també a enviar-hi gent més gran a fer estades, ja que hi ha força demanda. En un futur m'agradaria organitzar-ho tot jo mateix i a més anar-hi també jo allà, i potser endur-me els meus fills, ara encara són molt petits.

Recursos d'interès

Cambridge Language Assessment
<http://www.cambridgeenglish.org>

Certificats d'ensenyament de l'anglès
<http://www.cambridgeenglish.org/teaching-english>

British Council
<https://www.britishcouncil.es/ca>

Institut d'Estudis Nord-americans

<http://www.ien.es/ca>

Goethe Institut
<https://www.goethe.de/ins/es/es/sta/bcn/ver.cfm>

Institut Francès
<http://www.institutfrancais.es/barcelona>

Institut Italià de Cultura de Barcelona
http://www.iicbarcellona.esteri.it/iic_barcellona/it

Casa de Rússia a Barcelona
<http://www.casarusiabarcelona.com/spa/centre>

Casa Àsia
<https://www.casaasia.cat>

Institut del Pròxim Orient Antic (IPOA, UB)
<http://www.ub.edu/ipoa/ipoa1.htm>

Instituto de Lenguas y Culturas del Mediterráneo y Oriente Próximo
(ILC-CSIC)
<http://ilc.csic.es>

Centre d'Estudis Australians (CEA, UB)
<http://www.ub.edu/dpfilsa>

EOI (Escoles Oficials d'Idiomes de Catalunya)
<http://www.xtec.cat/eoi/escoles.html>

EIM (Escola d'Idiomes Moderns, UB)
<http://www.eim.ub.edu>

Certificats de Llengua Catalana
http://llengua.gencat.cat/ca/serveis/acreditacio_coneixements/certifica

Escola d'Anglès OK Olot
<http://www.escoladanglesok.com/ca/classes-angles-a-olot.aspx>

Catalunya Emprèn. Generalitat de Catalunya
<http://catempren.gencat.cat>

Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Un negoci propi
(autoocupació)
https://www.oficinadetreball.gencat.cat/socweb/opencms/socweb_ca/

2 El món editorial i de la traducció

Nom i cognoms	Jordi Raventós Barlam
Estudis universitaris i any de finalització	Filologia Clàssica (1997), Francesa (1999) i Catalana (2002)
Ocupació actual	Editor, traductor i corrector. Fundador de l'editorial Adesiara (Martorell)

Entrevista

1. Per què vas decidir fer Filologia?

Va ser per vocació. A Secundària sempre tens algun professor que et marca, i en el meu cas va ser el de llatí. Llavors vaig tenir claríssim que havia de fer Filologia Clàssica. Després vaig fer Filologia Francesa i, posteriorment, Filologia Catalana. Però la vocacional va ser Filologia Clàssica.

2. Vas cursar alguns altres estudis després d'acabar Filologia?

Vaig començar a fer el doctorat de Clàssiques, vaig fer la tesina i, com que necessitava saber sobre paleografia, anava diàriament a

la Facultat d'Història i vaig fer-ne unes quantes assignatures. Tinc feta mitja carrera d'Història, però no vaig continuar amb el doctorat ni la carrera d'Història perquè ja treballava en el món editorial i em faltaven les hores.

3. Per què vas triar aquesta feina?

Doncs és molt curiós, perquè realment no la vaig 'triar'. Estic al món editorial per una casualitat d'aquestes que passen, suposo, una vegada a la vida. Resulta que vaig fer un examen molt bo de literatura catalana medieval. Llavors va resultar que en una editorial els faltava algú, i van trucar a aquest professor de Literatura Medieval per si coneixia algun estudiant que pogués fer aquesta feina, i ell em va recomanar. Per això em van trucar i em van demanar si voldria treballar en una editorial.

Jo no sabia exactament en què consistiria la meva feina, però vaig dir que ho provaria. Vaig veure que m'agradava, atès que podia fer servir molts dels coneixements que havia après a la universitat. I a partir d'aquí vaig anar treballant en altres editorials fins a fundar la nostra: Adesiara. Tot i això, encara treballo externament per a altres editorials, sobretot com a corrector.

També estic molt en contacte amb la universitat perquè és, segurament, la font principal de traductors i col·laboradors: és un plaer per a mi, per exemple, encarregar traduccions a antics professors meus, i entenc que per a ells també ha de ser satisfactori treballar per a un exalumne. Hi ha molts professors de la casa que han fet —i fan— traduccions que Adesiara publica. És, doncs, una col·laboració mútua amb resultats finals ben visibles!

4. En què consisteix la teva feina?

En faig moltes, de feines: sóc editor d'Adesiara, però un editor a la manera antiga, a la manera 'renaixentista', m'agrada dir. Això és, selecciono els títols que publiquem (encara que els acabem de decidir amb els meus companys d'editorial), encarrego les traduccions (la majoria dels llibres que publiquem són traduccions o

recuperacions de grans obres 'oblidades' de la literatura catalana) i, a més, corregeixo els textos que m'arriben, les proves... A Adesiara podem editar entre 12 i 14 llibres l'any: són moltes hores de dedicació, si has de controlar gairebé tot el procés editorial.

A Adesiara som cinc membres, i cadascun s'encarrega d'un tema: edició, administració, premsa, drets d'autor, etc. Encara que jo en sigui el director, ho sóc perquè ho volen els meus companys, jo no discuteixo el que fan a les seves àrees, i ells, òbviament, no discuteixen el que faig en l'àrea d'edició. És una manera que cadascú sigui cap de les seves pròpies seccions: fem reunions conjuntes, però cadascú s'encarrega de la seva àrea.

Ara bé, jo no només corregeixo els llibres d'Adesiara, sinó que en corregeixo bastants per a altres editorials. Aquesta feina de treballar per als altres és també molt enriquidora en aquest àmbit, tot i que no tinc prou temps ni prou mans per fer tot el que em demanen, i sovint he de dir que no a algunes feines. Ara ja fa anys que m'hi dedico i, afortunadament, de feina en tinc més de la que voldria. Els traductors i els correctors solen ser *freelance*, i la nostra dissenyadora gràfica també ho és. Entrar en el món editorial potser és difícil al principi, com passa a tot arreu, suposo, però a mesura que et van coneixent i fas la feina tan bé com saps, vas rebent més encàrrecs.

També em sembla excel·lent la possibilitat que tinguem a l'editorial alumnes en pràctiques, perquè ells necessiten adquirir experiència, i crec que se'ls ha d'obrir portes o, com a mínim, permetre'ls de conèixer un món que, encara avui, em sembla que és força desconegut per a bona part dels estudiants de Filologia. Ens passava el mateix a nosaltres quan vam acabar els estudis!

5. Què és el que més i el que menys t'agrada de la teva feina?

M'agrada gairebé tot, però el que menys m'agrada d'aquest ram són les presses: quan certes editorials et diuen que s'ha de publicar un llibre a corre-cuita perquè així ho diu la programació. Però, ¿que

no l'han feta ells, la programació? També la poden canviar, i retardar la sortida del llibre! A Adesiara treballem amb molta antelació, i això no ens passa perquè tenim les programacions tancades fins al 2020. Treballem amb molta previsió i sense presses. Deixem molt temps als traductors per traduir, perquè la seva és una feina delicada, acurada, que s'ha de deixar reposar, s'ha de tornar a mirar i remirar. Però això no succeeix a tot arreu a causa d'aquestes presses que et comentava. Llavors la qualitat del llibre se'n ressent, i és una llàstima. Per exemple, hi ha editorials que encarreguen una traducció a sis mans (a tres traductors) i, a més, sense que ningú unifiqui el text que en resulta: això, que passa més sovint del que caldria, és una mostra que les coses no s'acaben fent bé. Hi ha traductors excel·lents, però que per qüestions econòmiques han de fer llibres de 400 pàgines en un mes, i això és totalment inviable.

6. Quins són els principals reptes que has trobat pel camí?

Sempre hi ha el risc de fer algun títol que no es vengui prou i hi perdís diners. Tot i que a mi no em preocupa excessivament, perquè sempre hem pensat que som una editorial una mica *sui generis*... Prefereixo tenir al catàleg un llibre d'una qualitat literària indiscutible, encara que sapiguem que es vendrà poc, i llavors tenir-n'hi un altre que segurament es vendrà més. És important no pensar només en les vendes per no acabar essent una màquina de fer llibres com aquell qui fa xurros (n'hi ha unes quantes, d'aquestes), però el criteri, en aquest cas, és purament econòmic. Em sembla fantàstic i lícit, però penso que he estat massa anys a la universitat per publicar segons què: publico el que m'agrada. Fins i tot hem rebut algunes propostes que, *a priori*, sembla que s'haurien de vendre molt, però literàriament no tenien el nivell que exigeixo. Llavors no l'acceptem. Aquests llibres, segur que els acabarà fent algú altre i, si hi guanya diners, doncs millor per a ell!

De tota manera, el món editorial, com qualsevol negoci, és arriscat, però també hi pot haver moltes sorpreses. A vegades fas un llibre pensant que segur que el vendràs moltíssim i es ven com els altres,

i altres vegades penses que no tindrà gaire sortida i, en canvi, es ven moltíssim. Això ens ha passat recentment amb el llibre *Eduqueu ben aviat els infants en les lletres*, d'Erasmus de Rotterdam —traduït justament per una professora de la UB, Laura Cabré—. Com que tracta de l'educació, ha tingut molt d'èxit i ja en portem dues edicions en molt poc temps! I això que és en edició bilingüe (llatí/català) i es tracta d'un llibre escrit al segle XVI! A més de l'edició del llibre, també és molt important la feina de difusió i publicitat, les qüestions de premsa... Saber-ho vendre és tot un món!

7. Si algun estudiant que acaba la carrera decidís dedicar-se a aquest món, què li recomanaries?

Li recomanaria que, si en té la possibilitat, que ho provi. A vegades no saps si alguna cosa t'agrada fins que ho proves. I si busca alguna feina que de moment no troba, que perseveri i, sobretot, que continuï formant-se: fent màsters, aprenent idiomes, cursant una altra carrera... M'han convidat alguna vegada a fer una xerrada a alumnes que acaben el grau, i allà sovint he coincidit amb professionals d'altres àmbits. A mi, en aquests casos, m'agrada, si m'ho permeten, ser sempre el darrer de parlar perquè normalment els alumnes tenen la idea, ben lògica en els temps que corren, que serà molt difícil trobar feina: hi ha crisi, es redueixen les plantilles, no es convoquen oposicions, etc. I els dic amb optimisme que tots els alumnes de Filologia Clàssica que acabin el grau, per exemple, treballaran ben aviat. És una qüestió de proporcions: si són 15 els que acaben el grau, els asseguro que l'any següent treballaran tots... Ells es posen a riure, és clar. Ara bé, si compares aquesta xifra amb el nombre d'estudiants que acabaran Dret o Empresariales a totes les universitats de Catalunya, que poden ser milers, el punt de vista canvia. Crec que és més fàcil que trobin feina en allò que els agrada aquests 15 que no pas que ho facin els milers d'alumnes que surten de les facultats més concorregudes. Aquesta mentalitat 'productiva' que ens volen vendre, és a dir, la ximpleria que hem sentit tantes vegades els qui ens hem dedicat a les lletres: «Aquests estudis tenen sortida» o «Aquests estudis no tenen

sortida», és una fal·làcia. No es pot fer una carrera pensant només a buscar feina: és un plantejament erroni de tota la societat. Has d'estudiar el que t'agrada, i si t'agrada i ho fas bé, trobaràs feina segur. Els companys que van acabar la carrera el mateix any que jo treballen tots, i van estudiar Filologia Clàssica!

El que sí que he pogut constatar, al llarg dels anys, és que si els estudis es fan per vocació es nota moltíssim: hi ha una diferència abismal entre aquell que fa les coses per vocació i el que no les hi fa, el que hi posa molta atenció i el que no. Per exemple, si demanes als alumnes que llegeixin un llibre, n'hi haurà que se'l llegiran, naturalment, però n'hi haurà que no se'l llegiran i n'hi haurà algun que se'n llegirà tres, la lectura indicada i dos més de relacionats amb aquesta lectura. El que en llegeix tres ho fa, sens dubte, per vocació, perquè li agrada el que fa. I també és crucial que hi hagi ganes d'aprendre i de treballar, perquè les coses costen de guanyar. Jo mateix he treballat molts anys a la botiga dels meus pares —que no té res a veure amb els llibres ni amb la Filologia— i no passa pas res: n'estic molt orgullós. Hi ha gent que es pensa que acabarà la carrera i de seguida es convertirà en 'director general' d'una gran empresa, però les coses no van així.

D'altra banda, ser editor vol dir enfrontar-se amb el llibre d'una manera particular. Per exemple, no tothom veu si una coma està en lletra cursiva o en rodona. Hi ha molts filòlegs que són extraordinaris en la seva especialitat, però a qui jo mai no donaria un llibre perquè comprovin si hi ha errades. No necessàriament un filòleg català ha de corregir com cal el català; pot ser que no vegi la coma en cursiva, i que segueixi la història del llibre sense fixar-se en les qüestions lingüístiques o tipogràfiques. En aquest cas, en lloc del món de l'edició, segurament ell tindrà uns altres objectius. O potser sí que a l'últim li interessarà i n'acabarà aprenent. Jo vaig tenir la sort de treballar amb dos dels millors correctors de Catalunya, i d'aquesta gent en pots aprendre moltíssim si hi poses interès. Això no t'ho ensenyarà cap curs. Els cursos i els màsters et donaran els conceptes teòrics. És important que se'n facin, també,

però realment n'aprendràs 'quan baixis a l'arena'.

Els estudiants a qui els agradi aquest món sempre poden llegir les memòries d'algun dels editors històrics, com les de Josep M. Castellet o Jorge Herralde. O bé també poden anar als webs de les editorials que els siguin més familiars (grans o petites) i entretenir-s'hi una mica per conèixer les línies editorials, les col·leccions, per saber com treballen. També hi ha bons màsters d'edició, si els agrada aquest món. No són indispensables, és clar, però sovint, quan has d'entrar a treballar a algun lloc, com més coses tinguis millor. Tot coneixement acaba essent pràctic en algun moment de la vida.

8. Creus que els estudis de Filologia et van proporcionar allò necessari per desenvolupar el teu projecte professional? Què valors més i/o què hi vas trobar a faltar?

Crec que es troba a faltar una mica la vinculació de la universitat amb l'empresa, almenys en l'àmbit de les lletres. Semblava que no existia res quan acabaves la universitat, o no sabíem gaire bé què existia allà fora. I ara crec que això s'està resolent de mica en mica: amb els màsters, les pràctiques... Com a mínim cal aconseguir que els estudiants sàpiguen què hi ha fora de la universitat en el camp dels llibres: que un llibre no surt del no-res, sinó que passa per moltíssimes mans abans d'arribar al lector (des de l'autor fins al llibreter, passant pel distribuïdor). La Filologia, en principi, t'hauria de donar una base que et permeti tenir més lectures que els altres, una base cultural que costa molt de trobar, fins i tot en el món editorial. Qui ha fet Filologia té aquest bagatge, o si més no sap on pot adquirir-lo.

9. Si poguessis canviar alguna de les coses que vas fer durant els anys de la carrera, què canviaries?

En principi, el que vaig trobar que necessitava ho vaig anar fent pel meu compte. Per exemple, si em faltava saber més paleografia, anava a fer-ne cursos a la Facultat d'Història. També vaig fer alemany. Vaig arribar a fer 112 crèdits en un any, de manera que, si

vols, ho fas. Això depèn de les inquietuds de cadascú. A la UB hi ha de tot: si vols fer una assignatura de física quàntica, la pots fer. O de pedagogia, si t'interessa. Ho tens tot a l'abast.

10. Laboralment, quins projectes de futur tens?

Continuar fent el que faig. M'agradaria traduir encara més si tingués més temps, ja que no puc fer-ho tant com voldria. Però la idea és continuar; ha costat molt i ja portem gairebé deu anys amb Adesiara. Hem fet 100 títols, estem consolidats i volem seguir així.

Recursos d'interès

Associació d'Editors en Llengua Catalana
<http://www.editors.cat>

Gremi d'Editors de Catalunya
<http://www.gremieditors.cat>

Actualidad Editorial
<http://www.actualidadeditorial.com>

Associacions professionals de traductors en diferents llengües
http://ace-traductores.org/asociaciones_profesionales

Biblioteca Nacional de Catalunya
<http://www.bnc.cat>

Institut Ramon Llull
<http://www.llull.cat/catala/home/index.cfm>

Centre de Documentació Ramon Llull
<http://stel.ub.edu/centrellull/ca/noticies>

Institut de Recerca en Cultures Medievales (IRCVM)
<http://www.ircvm.ub.edu>

Editorial Adesiara
<http://www.adesiaraeditorial.cat>

3 El món acadèmic

Nom i cognoms	Gisela Grañena Gimeno
Estudis universitaris i any de finalització	Filologia Anglesa, menció complementària en Lingüística (1998)
Ocupació actual	Professora-Investigadora UOC (Barcelona/Indiana)

Entrevista

1. Per què vas decidir fer Filologia?

M'agradava aprendre llengües, concretament l'anglès, així que vaig tenir molt clar que volia fer o bé Filologia Anglesa o Traducció i Interpretació. Mai em vaig plantejar 'Filologia' a seques. De fet aquesta paraula em suggeria quelcom del passat i avorrit i jo volia coses pràctiques, aplicades.

2. Vas cursar alguns altres estudis després d'acabar Filologia?

Juntament amb Filologia Anglesa vaig fer Lingüística perquè ofería tota una sèrie d'assignatures aplicades com psicolingüística i neurolingüística que em fascinaven. Llavors vaig fer assignatures de les dues carreres. També em vaig matricular a assignatures

d'Hebreu, una llengua que m'atreia molt en aquell moment.

Després d'acabar la carrera vaig fer un postgrau de Lingüística Aplicada a la mateixa UB amb especialització a la branca de TEFL (Teaching English as a Foreign Language). Posteriorment vaig obtenir una beca pre-doctoral de formació en recerca i docència per treballar al Grup de Recerca GRAL de la UB, que investiga aspectes relacionats amb l'adquisició de llengües i vaig començar el doctorat de Lingüística Aplicada a la UB. Vaig fer els cursos de doctorat (el que ara seria el màster) i el DEA (Diploma d'Estudis Avançats), el que ara vindria a ser la tesi de màster. Més tard, i com que la beca pre-doctoral em permetia fer estades a l'estranger, vaig fer l'estada de recerca a la Graduate School of Education de la Universitat de Pennsylvania, a la ciutat de Philadelphia. Vaig escollir aquesta universitat perquè era on estava la professora Tere Pica, una experta en l'adquisició de segones llengües a través de la interacció i qui curiosament va tenir com a director de la seva pròpia tesi al professor Michael H. Long, el director de la meva tesi exactament 30 anys més tard.

La meva estada a la Universitat de Pennsylvania em va marcar enormement tant a nivell personal com acadèmic. Sense saber-ho havia anat a parar a una universitat de la "Ivy League", de les millors i amb més tradició als Estats Units. Quan vaig tornar a Barcelona vaig explorar les possibilitats de fer el doctorat als Estats Units i les beques Fulbright d'intercanvi acadèmic entre Espanya i Estats Units em van semblar la millor opció a provar.

Vaig aconseguir una beca per fer un màster, un requisit per poder cursar el doctorat a les universitats americanes i, tot i que implicava retrassar el doctorat, no m'ho vaig pensar dues vegades i vaig acceptar. El màster era en comunicació intercultural a l'àmbit de la educació. Tot i que no estava directament relacionat amb l'adquisició de segones llengües, que era el tema que m'interessava, la Universitat de Maryland Baltimore County que l'oferia estava molt a prop de la Universitat de Maryland de College

Park, on tenien i continuen tenint un programa de doctorat d'adquisició de segones llengües molt potent amb professors com el Robert DeKeyser, la Cathy Doughty i el Michael H. Long. Vaig informar-me i em vaig assabentar que les universitats de Maryland formen un consorci que et permet fer cursos d'assignatures electives a qualsevol d'elles pagant les taxes de la teva universitat d'origen. La idea de poder fer cursos amb professors com el Michael H. Long em va fascinar i vaig aprofitar l'oportunitat al màxim. Crec que vaig fer com 4 assignatures electives, més de les necessàries per a obtenir el màster, i totes elles amb el professor Long. Aquesta experiència va ser clau en la meua carrera perquè va ser el mateix professor Long qui em va suggerir d'entrar al seu doctorat finançada com a becària d'investigació sota la seva supervisió.

La meua estada de 2 anys per fer el màster es va convertir en una estada de 6 anys per fer el doctorat en adquisició de segones llengües. La meua tesi doctoral es va centrar en dues diferències individuals clau per aprendre una segona llengua, l'edat d'inici i l'aptitud per l'aprenentatge de llengües. Les dades les vaig recollir a Madrid gràcies a l'ajuda de la Maria Luisa Garcia Bermejo de la Universidad Complutense i em vaig centrar en parlants d'espanyol com a segona llengua amb el xinès com a primera llengua. Com a part del doctorat també vaig obtenir un certificat en estadística al departament d'educació de la Universitat de Maryland i vaig cursar assignatures als departaments de psicologia cognitiva i neurociència. Un cop més vaig acabar cursant matèries de camps propers i afins amb l'adquisició de segones llengües i crec que això ha estat molt avantatjós en la meua formació i de gran ajuda a l'hora de fer recerca i 'networking', com diuen als Estats Units. Penso que l'interdisciplinarietat és quelcom cada cop més necessari a la nostra formació, tant al món acadèmic com pel mercat laboral.

Ja després de fer la tesi, em va sorgir l'oportunitat de fer un postdoc com a 'research associate' al 'Centre for the Advanced Study of

Language', afiliat a la University of Maryland i on es porten a terme projectes finançats pel departament d'Estat dels Estats Units i que s'apliquen primordialment a l'àmbit militar i de seguretat nacional. Durant el postdoc vaig aprofundir en temes de diferències individuals cognitives i d'aptitud per l'aprenentatge de llengües, una àrea d'interès a l'hora de seleccionar personal i d'adaptar l'ensenyament de llengües al perfil cognitiu dels aprenents.

3. Per què vas triar aquesta feina?

Fer recerca, generar coneixement i la universitat sempre m'han agradat, així que m'he quedat al món acadèmic.

4. En què consisteix la teva feina?

En moltes coses, la veritat. S'ha de ser molt versàtil al món acadèmic. Sóc professora a la Universitat Oberta de Catalunya: faig coordinació de cursos d'anglès i de màsters *online*, elaboro materials d'aprenentatge de l'anglès, etc. També faig recerca i publico articles/llibres, reviso articles per a revistes del camp, vaig a congressos, superviso estudiants de doctorat... La feina d'un professor universitari implica docència i recerca i dins d'això cal fer moltes coses diferents. També a vegades cal fer gestió universitària. A més, en cas que es vulgui treballar al nostre país, per fer aquesta feina també cal anar-se acreditant al llarg de la carrera acadèmica per les Agències Catalana (AQU, Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya) i /o Espanyola (ANECA, Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación). En cas de voler treballar a l'estranger, també cal tenir un bon currículum tant en recerca com en docència.

Abans d'aquesta, he tingut altres feines relacionades amb la docència i la recerca. Per exemple, vaig donar classes d'anglès a diversos centres i acadèmies privades a Barcelona i classes d'espanyol per estrangers tant a Gal·les (Regne Unit) com a Estats Units. També vaig donar classes de màster de formació de professorat a la Universitat George Mason a Virginia.

5. Què és el que més i el que menys t'agrada de la teva feina?

El que menys m'agrada és la part administrativa (escriure informes, fer entrevistes, etc.). El que més és generar, compartir i aplicar coneixement i la varietat i versatilitat del que faig. M'agrada el repte constant d'haver d'actualitzar coneixements.

6. Quins són els principals reptes que has trobat pel camí?

En el meu cas he passat molts anys de preparació fent un postgrau, un màster, un doctorat i un postdoc. La meva joventut l'he passada bàsicament estudiant i escrivint. El repte principal per accedir al món acadèmic dins de les Humanitats és que hi ha pocs llocs de treball i llavors la competitivitat és alta.

7. Si algun estudiant que acaba la carrera decidís dedicar-se a aquest món, què li recomanaries?

Li recomanaria tenir experiències molt variades, haver estat professor a diferents nivells (a acadèmies, a instituts, de nens, d'adults...) i sobretot marxar a l'estranger i fer les coses en sistemes diferents (estudiar, donar classe, etc.).

8. Creus que els estudis de Filologia et van proporcionar allò necessari per desenvolupar el teu projecte professional? Què valors més i/o què hi vas trobar a faltar?

M'ho van proporcionar però jo vaig haver de ser proactiva des del principi. A mi m'interessava la Lingüística Aplicada més que la Filologia que, com ja he dit abans, és una paraula amb la qual, de veritat, no m'identifico gens... Així que des de bon principi vaig escollir optatives en aquesta línia i vaig buscar opcions similars que m'oferia la facultat, com als Estudis de Lingüística on vaig poder fer psicolingüística i neurolingüística. Sentir parlar al professor sobre casos de malalts afàsics, com els diagnosticaven i els ajudaven a recuperar la parla m'apassionava perquè veia una aplicació directa de la teoria lingüística.

Filologia anglesa en el meu temps et donava l'opció d'escollir literatura o llengua i, dins de llengua, es feia sobretot lingüística

aplicada, adquisició i ensenyament de llengües... Aquestes assignatures em van marcar perquè parlaven del present, de problemes reals, de reptes, de com aprenem llengües, de com les ensenyem. Assignatures que en el meu temps eren optatives i que jo hagués fet obligatòries. Potser vaig trobar a faltar més varietat d'assignatures aplicades i per això vaig anar-les a buscar a un altre departament.

9. Si poguessis canviar alguna de les coses que vas fer durant els anys de la carrera, què canviaries?

Crec que vaig aprofitar totes les possibilitats al meu abast: fer un Erasmus (vaig marxar a Gal·les, a la Universitat de Glamorgan, durant el darrer curs), cursar estudis en altres departaments, participar de voluntària a les jornades de l'APAC (Associació de Professors d'Anglès de Catalunya) que s'organitzaven cada any a la Facultat... Crec que ho tornaria a fer igual, quantes més experiències millor. És molt important moure's i buscar oportunitats relacionades amb el que t'agrada. I aprofitar els estius! Recordo que m'apuntava a tots els Estius de la UB i vaig aprendre molt. També vaig fer cursos monogràfics a l' EOI (Escola Oficial d'Idiomes), a ESADE (Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses), etc.

10. Laboralment, quins projectes de futur tens?

Tinc clar que continuaré al món acadèmic, així que els canvis seran a nivell d'universitat i país, una universitat a l'estranger.

Recursos d'interès

Programa ERASMUS

http://www.ub.edu/filologia/atencio_est/mobilitat.htm

Escola de Doctorat UB

http://www.ub.edu/escola_doctorat

Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en

Ciències de Catalunya
<http://www.cdl.cat>

Tesis doctorals en xarxa
<http://www.tdx.cat>

AGAUR (Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca)
<http://agaur.gencat.cat/ca/inici>

AQU Catalunya (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari
Català)
<http://www.aqu.cat>

ANECA (Agencia Nacional de Evaluación de Calidad y
Acreditación)
<http://www.aneca.es>

Associació de Professors i Professores d'Anglès de Catalunya
<http://www.apac.es>

Cerca de feina al món acadèmic:
HigerEd Jobs
<https://www.higheredjobs.com>

Academic Keys
<http://www.academickeys.com>

The Chronicle of Higher Education
<http://chronicle.com>

4 El món artístic

Nom i cognoms	Albert Arribas Queralt
Estudis universitaris i any de finalització	Filologia Romànica (2009)
Ocupació actual	Director escènic / Dramaturg (Barcelona)

Entrevista

1. Per què vas decidir fer Filologia?

Jo tenia molt clar que volia fer teatre, sense saber exactament què però escrivia teatre, dirigia teatre *amateur*... No vaig entrar a l'Institut del Teatre en el seu moment: a l'especialitat de direcció i dramaturgia, la gent que hi entrava era una mica més gran que la gent just acabada de sortir de Secundària (era normalment gent que feia segones carreres), i em va semblar que la Filologia era un bon camí paral·lel per anar on volia anar.

Vaig fer Romàniques sobretot per la qüestió dels idiomes, perquè saber llegir en francès, italià i portuguès em permetia accedir a uns universos literaris teatrals contemporanis molt interessants. Durant

els estudis vaig fer molta literatura medieval, tot i que no era el que més m'atreia, però vaig gaudir-ho moltíssim. Mirar la literatura contemporània des del prisma de la literatura medieval i clàssica relativitza moltes qüestions i ajuda molt a pensar. Fer Filologia em va donar una formació i la possibilitat d'endinsar-me en unes lectures que (a més de tot el teatre que he vist com a espectador, etc.), m'han ajudat molt a poder-me dedicar a aquest món.

2. Vas cursar alguns altres estudis després d'acabar Filologia?

Vaig estar treballant un temps molt breu amb la Gemma Avenoza, que era una professora amb qui havia fet moltes assignatures, en el projecte Biteca (Bibliografia de Textos Antics Catalans, Valencians i Balears). Aquesta era una tasca molt filològica, però jo tenia molt clar que no volia entrar en l'àmbit acadèmic ni fer el doctorat. Com a complement, també vaig estar l'any següent estudiant alemany a l'Escola Oficial d'Idiomes, ja que era una llengua que tenia força coixa, i que sentia que em podia ser una eina també molt útil.

3. Per què vas triar aquesta feina?

Més que 'feina', al món del teatre tothom té 'feines' molt diverses, en plural, i no sempre remunerades. Ara tinc la sort de ser a l'equip del Xavier Albertí, al Teatre Nacional, com a assessor literari, però això és un privilegi d'un temps determinat, i quan s'acabi espero que aniran sortint altres feines 'multitasques' relacionades amb el teatre.

Vaig entrar al món del teatre des de la traducció; el coneixement de llengües i les estades fora que vaig fer em van ajudar molt. Vaig decidir traduir autors molt específics que no estaven traduïts del francès, de l'anglès i de l'italià. Per exemple, Valère Novarina: deien que era 'un autor francès intraduïble' i vaig decidir traduir-lo, en part perquè era una manera d'anar entrant en contacte amb el món del teatre, proposant un material que fins aleshores no existia. De fet, la primera feina teatral que vaig fer amb el Xavier Albertí va ser a partir de la meva traducció. També vaig traduir Sarah Kane i Antonio Tarantino, un autor italià que tampoc estava gens traduït

perquè el seu llenguatge complex demanava una dedicació que jo aleshores li podia dedicar, i així la seva obra va ser la primera producció professional que vaig fer. Paral·lelament, jo anava escrivint, anava fent algun curs de dramaturgia i anava coneixent gent de teatre.

4. En què consisteix la teva feina?

Dirigeixo espectacles, escric i tradueixo teatre. Al TNC, ajudo a desenvolupar i coordinar la programació no escènica del teatre: de conferències, clubs de lectura, activitats de la filмотeca i activitats complementàries. També tutoritzo els alumnes de pràctiques que vénen de les universitats, etc.

5. Què és el que més i el que menys t'agrada de la teva feina?

Dirigir m'agrada molt, traduir també. Suposo que el que menys m'agrada té a veure amb la incomoditat d'haver d'assumir que calgui proporcionar resultats amb uns terminis que no són sempre els més propicis per fer mínimament bé les coses.

6. Quins són els principals reptes que has trobat pel camí?

El més difícil és blindar els teus espais de radicalitat. Allò que costa més és mantenir un criteri propi, sobretot perquè estan canviant tant els criteris de tot i s'està esbiaixant tant el que es demana a les Humanitats, que no està ni clar quin és el paper del 'bufó del regne'. Té a veure amb els canvis a nivell educatiu, i amb el prestigi social que donem al fet cultural... S'estan produint grans canvis de dinàmiques que van contra una idea mínimament ètica de l'ésser humà. Els qui ens dediquem a això, tenim l'obligació d'intentar remar en el sentit contrari. I el més difícil crec que és aconseguir mantenir que el nostre objectiu principal continuï sent aquest.

7. Si algun estudiant que acaba la carrera decidís dedicar-se a aquest món, què li recomanaries?

Crec que és pervers haver de defensar les humanitats fent-ne l'elogi de les seves possibilitats professionalitzadores, perquè això significa acceptar unes dinàmiques en què l'ètica no és

necessàriament el valor principal de l'activitat humana... Ara bé, si algú s'hi vol dedicar és que realment ho desitja, ho necessita, i per tant no hi haurà res que el freni. Si un estudiant vol realment dedicar-se a l'àmbit de les Humanitats, trobarà com fer-ho.

Personalment, una de les coses que més m'ha ajudat és anar a buscar 'mestres', no en el sentit acadèmic sinó de gent que veig que vull seguir, d'anar-los a buscar directament. Jo vaig entrar al món del teatre pensant que hi havia un director que m'agradava i volia treballar amb ell i sabia que m'ho hauria de treballar molt perquè ell volgués treballar amb mi. Fa poc he fet un espectacle sobre el poeta Albert Balasch, que per a mi també va ser un mestre: jo li portava textos i ell va ser qui em va donar algunes bufetades importants, te n'han de donar unes quantes, i cal que vagis a buscar aquesta mena de mestres per aprendre, generosos i rigorosos, exigents. Un altre exemple és el Dimítris Dimitriadis (autor grec), que és duríssim amb els seus judicis, és molt exigent, i això és molt bo, perquè només et pot exigir la gent que tu admires.

Ara bé, si jo hagués triat la carrera segons la feina que hi havia no hauria fet mai aquesta carrera. S'estan carregant les Filologies perquè no són capaces de donar feina a la gent, però per a mi la funció d'una carrera universitària no és donar feina. A altres països, la gent que fa una Enginyeria va a una Escola Superior, en comptes d'anar a la universitat que, com el seu nom indica, és un espai de 'saber universal'. Aquest saber universal no hauria d'estar plantejat per fer diners, sinó per tenir coneixements i fer-se a un mateix. En el meu entorn més proper tinc molta gent d'àmbits tècnics i valoro moltíssim el que fan, amb una funció social molt important, però al mateix temps considero que la formació dels seus àmbits no hauria d'estar inscrita en el concepte universitari, sinó a altres conceptes com Escoles d'Oficis, d'enginyers, altes escoles de finances, o el que sigui que serveixi per fer-se un ofici. No és una qüestió de menysprear les carreres tècniques des de les humanitats, es tracta d'una qüestió de prestigi i sobretot de 'funció' social de cada institució: incloure aquests estudis dins el sistema universitari fa

que el barem s'esbiaixi d'una manera molt perversa. El problema que tenim és que estem demanant a la universitat una funció equivocada i demanar això a un dels únics espais de coneixement que queda és molt pervers.

8. Creus que els estudis de Filologia et van proporcionar allò necessari per desenvolupar el teu projecte professional? Què valors més i/o què hi vas trobar a faltar?

A la universitat vaig aprendre molt, em va donar moltes eines i m'han estat molt útils (per exemple, he fet edicions de textos i he editat autors catalans del segle XIX com Pitarra). A la universitat aprendràs unes llengües i això són competències que tindràs, però una llengua no s'estudia per tenir competència en aquella llengua, s'estudia per llegir Proust en francès. Una cosa és la llengua com a eina i l'altra com a espai de coneixement. A segon de carrera feia cada assignatura en una llengua diferent i era fer una 'capbussada brutal' en horitzons que tan sols feia un any no tenia. La possibilitat de fer això en altres llengües és el que dóna valor a la carrera.

Jo vaig fer més crèdits del compte perquè feia assignatures 'que no em tocaven', les feia perquè m'interessaven. El que més m'ha ajudat ha estat llegir i tenir professors molt motivats i inspiradors, amb molts hi mantinc el contacte, això és el més important i el millor que m'he endut de la universitat.

El meu darrer curs va ser el primer any de la implantació del Pla de Bolonya i no em va agradar gens. Per exemple, la desaparició dels exàmens: per mi el moment en què feia un examen era un moment en què jo pensava. De fet, tinc la sensació que jo només penso quan parlo o quan escric, especialment quan estic forçat a fer-ho, i per tant els exàmens eren oportunitats úniques per pensar.

9. Laboralment, quins projectes de futur tens?

Aconseguir poder fer el mateix, poder seguir fent el que vull fer. Jo no tinc la sensació d'haver-me 'professionalitzat' en el món del teatre, potser és evident que sí, però fa tan poc temps que m'hi

dedico i l'horitzó posterior és tan ambigu, que vés a saber. Jo sé que em seguiré dedicant a fer teatre, no sé si seguiré guanyant-m'hi la vida, però l'objectiu és poder continuar fent coses.

Recursos d'interès

Teatre Nacional de Catalunya
<http://www.tnc.cat>

Teatre Barcelona
<http://www.teatrebarcelona.com>

Institut del Teatre
<http://www.institutdelteatre.cat>

Guionistes Associats de Catalunya (GAC)
<http://www.guionistes.cat/es>

Filmoteca de Catalunya
<http://www.filmoteca.cat/web>

Acadèmia del Cinema Català
<http://academiadelcinema.cat/ca>

Institut Català de les Empreses Culturals
http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organis

5 El món de les humanitats digitals

Nom i cognoms	Maria Díaz Cabrera
Estudis universitaris i any de finalització	Filologia Hispànica, menció complementària en Lingüística (2007)
Ocupació actual	Cap de projectes d'Espanya a Inbenta (Barcelona)

Entrevista

1. Per què vas decidir fer Filologia?

La meva germana va començar a estudiar Filologia Clàssica i després es va canviar a Romàniques, ella era la gran i jo des de ben petita sabia que també volia estudiar Filologia. Primer deia que Filologia anglesa, després francesa i, al final, quan la meva germana va començar a anar a la universitat, em vaig assabentar que hi havia una menció en Lingüística. Jo abans d'acabar l'institut, a 4rt d'ESO, ja sabia què volia fer: Filologia Hispànica (1r cicle) i Lingüística (2n cicle). A més, quan hi havia festa a l'institut, com

que la meva germana estudiava aquí, algun cop havia vingut d'oient a les classes. I és que això meu era vocacional!

Sempre m'ha agradat moltíssim la llengua, tot i que el meu pare em deia que amb aquests estudis 'em moriria de gana' i seria millor fer Dret o Informàtica. Jo deia que era igual, que això era el que m'agradava, no volia passar-me quatre anys fent una cosa que no m'agradava.

2. Vas cursar alguns altres estudis després d'acabar Filologia?

Vaig fer el CAP (el curs per obtenir el Certificat d'Aptitud Pedagògica) abans que aquest curs es convertís en màster. La meva intenció era ser docent (com molta gent, suposo!), aquesta era una sortida molt real.

Llavors, mentre estudiava també treballava a STEL (Servei de Tecnologia Lingüística) i hi vaig continuar treballant l'any després d'acabar els estudis. Vaig fer uns cursos d'extensió universitària sobre Linux, sobre bases de dades i algun altre. A més, vaig fer algun curset de gallec, etc. Però no vaig fer màster ni doctorat.

3. Per què vas triar aquesta feina?

Quan estava fent el segon cicle de Lingüística em vaig especialitzar en sociolingüística. De fet, vaig fer moltíssimes optatives amb el Prof. Bastardas i també optatives sobre sociolingüística del gallec. I començar a dedicar-me a la lingüística computacional va ser una casualitat: fent semàntica amb la professora M. Antònia Martí, ens va començar a parlar d'aquests temes. Un dia a classe va demanar voluntaris per fer etiquetatge de textos, i vaig dir que jo ho voldria fer. Llavors jo ja estava fent moltes coses i a més treballava, però vaig decidir provar-ho per veure si m'agradava. I aquí va ser la meva primera incursió a la lingüística computacional. Després de fer aquesta col·laboració per fer aquest etiquetatge una mica 'express', un dia ens vam trobar al pati de lletres amb aquesta professora, es va recordar de mi i em va dir que tenia més feina d'etiquetatge de textos per fer, si la voldria fer jo. I d'aleshores

ençà, continuo en aquest món.

4. En què consisteix la teva feina?

Inbenta treballa amb cercadors *online* intel·ligents, és a dir, proporcionem als nostres clients (normalment empreses) la possibilitat que els seus webs responguin a les preguntes dels seus propis clients de manera efectiva: que quan algun usuari faci una cerca als webs dels nostres clients obtingui allò que busca. Per fer això, les cerques han de tenir en compte el significat de les paraules (la semàntica) i no només les paraules clau, com a la majoria de cercadors. Per exemple: *ship a book to France* no és el mateix que *book a ship to France*. Encara que les dues expressions tenen les mateixes paraules clau, la persona que busca la primera vol enviar un llibre a França i no reservar un creuer (com a la segona expressió). La nostra feina és que en fer una cerca la informació que es proporciona a l'usuari sigui la que aquest està buscant (en aquest cas, com enviar un llibre a França: tarifes, companyies, etc.).

Per tant, nosaltres hem d'etiquetar corpus en funció de les preguntes d'usuari que ens arriben. Hem d'estudiar quines preguntes fan els usuaris i com es pot donar resposta a aquestes preguntes de manera efectiva, només respostes rellevants. Cal que entenguem com utilitzen les paraules i els conceptes els usuaris externs, o bé en funció d'un projecte específic o en funció de la llengua en general. Ens cal també tenir en compte les ambigüitats, la correcció, el tipus d'errors...

Fa 9 anys que treballa a Inbenta, l'empresa va néixer al 2005 i jo hi vaig entrar al 2007. Al llarg d'aquest temps la meua feina ha anat canviant. Primer feia més treball de camp, més purament de lingüista. Ara sóc la cap dels projectes d'Espanya, sóc el que li diem 'project manager', enlloc de fer tanta feina de lingüista faig més feina de gestora de projectes. És a dir, tu tens una cartera de clients i de tu depèn tot: la comunicació amb el client, gestionar el projecte, etc. Sí que a vegades faig més de lingüista, perquè

m'agrada, però també faig molta cosa de gestió, com per exemple actualitzar protocols (ara som molta gent i hem d'estandarditzar alguns procediments).

Quan l'empresa va néixer no treballàvem amb el mateix sistema que ara. L'empresa convivia amb una altra empresa que ara no existeix (dita qGo) i feia un altre tipus de tractament lingüístic. qGo eren més chomskyans, més sintàctics. Però es va veure que aquests criteris no funcionaven prou bé, que l'enfocament havia de ser més del tipus semàntic que utilitzem ara.

Hi ha 7 persones que hem vist néixer Inbenta, ara som uns 80 repartits per tot el món. A Espanya som uns 10 lingüistes però ara ja tenim molta feina d'etiquetatge feta, així que ens dediquem més als clients. Tot i que a mesura que anem creixent necessitarem més lingüistes: per fer etiquetatge, revisions, respondre l'usuari, fer cerques i veure com respon el nostre sistema i com podem millorar perquè contesti millor, per crear contingut si no n'hi ha...

Allò més important per treballar així és ser una persona autònoma i responsable, tenir iniciativa, has de saber que si tu no fas bé la teva feina tot el grup se'n ressentirà. Per tant busquem gent que tingui iniciativa, es sàpiga gestionar i treballi bé en equip. És força divertit també!

5. Què és el que més i el que menys t'agrada de la teva feina?

El que menys m'agrada és l'estrès, tot i que jo sense una mica d'estrès m'avorreixo... Però quan n'hi ha massa no és bo, al final cansa i esgota psicològicament. És l'única cosa que no m'agrada. Tota la resta m'agrada, sóc una apassionada de la meva feina. A més, nosaltres som 'multitasca', no estem tota l'estona etiquetant o mirant sempre els mateixos projectes (fer sempre el mateix podria ser molt avorrit). Tenim projectes de tots els temes i, per tant, és molt difícil que t'avorreixis.

6. Quins són els principals reptes que has trobat pel camí?

El principal repte per a mi va ser que quan feia la carrera jo sempre havia tingut clar que volia ser professora, fins que vaig fer les pràctiques del CAP i vaig veure que allò no era per a mi, que no tenia paciència per a la docència, i això per a mi va ser un cop molt fort. No sabia a què més podia dedicar-me essent lingüista, perquè la sociolingüística em semblava un camp bastant tancat: has de fer investigació, entrar en un organisme, etc.

Primer vaig pensar en alternatives totalment diferents, com fer d'administrativa, però vaig veure que no era una bona opció per a mi. A més, abans no hi havia pràctiques, tenies poques opcions de veure sortides reals. Crec que la meva sort va ser treballar a STEL amb la Toni, allò van ser les meves 'pràctiques'. Allà també vaig corregir un diccionari, textos digitalitzats... i em va agradar molt. Tota aquesta experiència t'ajuda a poder dedicar-te a això i que quan entres en una empresa tu ja tinguis tot un bagatge. Per exemple, hi ha gent que no sap que les màquines OCR transformen imatge en text, el qual caldrà que algú també revisi posteriorment. Tot això són coneixements que tu 'tens a la motxilla' i que en feines diferents pots recuperar perquè tu ja ho has fet en algun moment.

7. Si algun estudiant que acaba la carrera decidís dedicar-se a aquest món, què li recomanaries?

Que no tinguin por a res i siguin valents! Que no s'infravalorin. Si s'han esforçat, acabaran el grau amb uns bons coneixements perquè a més hi ha molt bon professorat. I que no tinguin por a enfrontar-se a res. Al final, cal que siguin creatius i no tinguin por dels reptes. Els alumnes que acaben són capaços de fer més del que es pensen. Coneixent els trets generals de les llengües es poden fer moltes coses, cal que siguin 'oberts de ment'. En el camp de les humanitats digitals, per exemple, hi ha i hi haurà molt per fer.

8. Creus que els estudis de Filologia et van proporcionar allò necessari per desenvolupar el teu projecte professional? Què valors més i/o què hi vas trobar a faltar?

M'agradaria que hi haguessin hagut pràctiques i que a les assignatures (potser no a totes però en algunes troncats) hi hagués una classe, ni que sigui una sessió, on es parli de les sortides que hi ha. I que es parlés sobre empreses on fan servir el que estem aprenent a l'aula, perquè per a l'alumne és molt important que vegi que el que està estudiant en aquesta assignatura li pot servir, això fa que tingui més ganes d'estudiar la teoria. Falta en alguns casos una mica la visió o aplicació pràctica. Potser al principi sí que vols que tot sigui molt teòric (quan entres a la universitat vols estudiar tot allò que t'agrada perquè ets un apassionat d'allò), però a mesura que avança la carrera és important també tenir en compte tot això.

9. Si poguessis canviar alguna de les coses que vas fer durant els anys de la carrera, què canviaries?

Fer cursos paral·lels d'informàtica sempre pot ajudar si et vols dedicar a la Lingüística Computacional, com el que vaig fer de Linux, per exemple. Saber una mica de què van programes com Java, etc., pot ser útil, tot i que amb uns coneixements molt bàsics per familiaritzar-se amb els formats més comuns n'hi ha prou.

10. Laboralment, quins projectes de futur tens?

A mi ara de moment m'agrada molt la feina que tinc i vull continuar, intentar que tot vagi a millor i créixer. És com si tingués Inbenta a la sang! És la primera empresa on vaig treballar i s'ha fet gran gràcies a nosaltres, jo hi estic molt implicada. I si Inbenta s'acaba, no ho sé, el que vingui!

A Inbenta treballem amb molts informàtics i una de les meves fites és també donar valor als nostres estudis, la feina dels lingüistes és molt important. Hi ha pocs informàtics que treballin amb lingüistes i aquesta sinergia crec que és molt positiva, però cal recordar que tant la feina del lingüista com la de l'informàtic són rellevants, i no una més que l'altra. Costa moltíssim que els nostres estudis tinguin reconeixement, sembla que les qüestions de llengua 'tothom les sap', quan sabem perfectament que no és així i hi ha molt poc respecte a les Humanitats. Lluito perquè els lingüistes que formen

part del meu equip no tinguin una consideració menor que els tècnics informàtics.

Recursos d'interès

Servei de Tecnologia Lingüística (STEL)
<http://stel.ub.edu>

Centre de Llenguatge i Computació (CLIC)
<http://clic.ub.edu>

Corpus de Català Contemporani de la UB (CCCUB)
<http://www.ub.edu/cccub>

Termcat
<http://www.termcat.cat>

Laboratori de Lingüística Forense (UPF)
<http://www.iula.upf.edu/forensiclab>

Laboratorio de Innovación en Humanidades Digitales (LINHD,
UNED)
<http://linhd.es>

Red Internacional de Estudios Digitales sobre la Cultura Artística
(REARTE-DIX)
<http://historiadelartemalaga.uma.es/reartedix>

Perseus Digital Library
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper>

Inbenta
<https://www.inbenta.com/es>

6 El món de l'assessorament lingüístic

Nom i cognoms	Ciceró Pascual Cardona
Estudis universitaris i any de finalització	Filologia Catalana (2006) i Lingüística (2008)
Ocupació actual	Assessor lingüístic i corrector (Maó)

Entrevista

1. Per què vas decidir fer Filologia?

Sempre m'havia agradat molt la llengua, ja d'adolescent anava corregint els barbarismes a la gent i m'agradava molt la sociolingüística. També hi deuria contribuir el fet que a casa teníem una biblioteca bastant interessant: la primera edició de l'Enciclopèdia Catalana, Alcover Moll, Coromines... hi havia material per mirar i encuriosir-se amb la llengua. A més, a Menorca ens agrada anar a estudiar fora, a Barcelona, i això era una motivació extra. Però ja des de 3r o 4t d'ESO tenia clar que volia fer Filologia Catalana.

2. Vas cursar alguns altres estudis després d'acabar Filologia?

Sí, vaig fer Lingüística General a la UB. Mentre feia Filologia Catalana ja vaig cursar moltes assignatures optatives de Lingüística i vaig decidir continuar perquè m'agradava. Després d'això va ser quan vaig descobrir el camp de l'assessorament lingüístic i vaig decidir fer el postgrau d'Assessorament Lingüístic de l'Autònoma (llavors encara no existia el postgrau a la UB). Va coincidir el darrer any de Lingüística que feia també el postgrau d'Assessorament, vaig anar una mica de bòlit aquell curs!

També vaig fer el CAP (Certificat d'Aptitud Pedagògica), el que és ara el màster de Secundària. Mai saps si et podrà ser útil i voldràs tenir una plaça de professor i en aquell moment no volia tancar-me portes.

3. Per què vas triar aquesta feina?

En acabar Filologia Catalana estava una mica perdut, per això vaig decidir fer Lingüística també i acabar de veure si durant aquest temps em decidia. Vaig demanar una beca als Serveis Lingüístics de la UB per tal de tenir un complement econòmic i continuar estudiant i vivint a Barcelona. Recordo que em vaig assabentar d'aquestes beques just abans que s'acabés el termini per demanar-les i ràpidament vaig decidir presentar els papers. Me la van donar pels Serveis Lingüístics de Mundet amb la Maria Antònia Espasa i ella em va ensenyar tot allò relacionat amb l'assessorament lingüístic i la correcció. Al principi vaig patir perquè em vaig adonar que sabia poc d'aquell món, però em va agradar molt i vaig decidir tirar cap aquí. Per tant, va ser la beca de col·laboració el que va fer que em dediqués finalment a això.

4. En què consisteix la teva feina?

Quan treballava en premsa i volia 'quedar bé' explicava als meus amics que jo llegia el diari un dia abans que tothom! Bàsicament és això: ets el primer lector de tot el que s'ha de publicar i has de tractar de millorar-ho sense incidir massa en el text. No hem

d'oblidar que l'assessor lingüístic no és autor ni coautor del text, però ha d'ajudar que quan aquest text surti a la llum estigui més polit. Dependrà també del text que estiguis mirant, no és el mateix revisar premsa (que segueixes un criteri 'més de diari') que treballar amb textos literaris, on cal anar molt alerta i interpretar els possibles jocs lingüístics de l'autor.

Un assessor lingüístic pot treballar per diversos mitjans i empreses. Per posar alguns exemples: jo he treballat al Diari El Punt, i a l'Ara, però també he fet de corrector per editorials i institucions, com la Diputació de Barcelona. A més, també vaig passar pel món de la subtitulació.

5. Què és el que més i el que menys t'agrada de la teva feina?

El que més m'agrada és poder viure llegint, poder ser el primer lector, millorar els textos, etc. El nom de l'assessor lingüístic no surt enlloc: contràriament al que passa amb el traductor, de qui sí que surt el nom al llibre, el meu treball és 'a l'ombra', però també és una feina molt agrada en el moment que veus les coses publicades que tu has revisat.

Ara mateix un altre avantatge que tinc és que en treballar d'autònom jo em faig els meus horaris i puc treballar des de casa o des de qualsevol altre lloc del món: tenint un ordinador i una connexió a internet pots treballar des d'on sigui. Per exemple, si no fos així jo no podria viure a Menorca fent la feina que realment m'agrada quan les empreses per les quals treballo són a Barcelona.

Això mateix podria ser un inconvenient si no saps gestionar-te la feina. A més, hi ha èpoques que les feines es solapen i és com si fessis una doble jornada laboral. També hi ha un cert grau d'incertesa en algun moment que pots no rebre feina. I un altre problema és la burocràcia de ser autònom, a vegades és molt útil poder tenir un gestor (encara que també suposi una despesa) per tal de no perdre hores de la teva feina fent papers i factures.

6. Quins són els principals reptes que has trobat pel camí?

Cada canvi de lloc laboral és un repte, cal conèixer els nous criteris de correcció específics d'allà i familiaritzar-s'hi, etc. Això requereix una adaptació que a vegades és una mica complicada i pot portar el seu temps. Un altre repte va ser sobreviure a la crisi, quan vaig haver de compaginar aquesta feina amb altres.

7. Si algun estudiant que acaba la carrera decidís dedicar-se a aquest món, què li recomanaries?

Li recomanaria que es continuï formant i que no pari, que s'especialitzi. Que hi ha postgraus interessants en el camp i que vagi lentament, que tampoc vulgui córrer. Les pràctiques i beques també estan bé per començar i a mi em van servir moltíssim: per introduir-me en aquest món i per posar en pràctica els coneixements que havia après.

També recomanaria formar-se en un segon idioma estranger per tenir més camp. Tot i que pots fer traduccions del català al castellà i viceversa, poder treballar bé en un altre idioma diferent d'aquests és interessant.

8. Creus que els estudis de Filologia et van proporcionar allò necessari per desenvolupar el teu projecte professional? Què valors més i/o què hi vas trobar a faltar?

Et proporcionen les bases, però crec que hi falta una altra passa. Quan vaig entrar als Serveis Lingüístics em vaig adonar que ben bé no sabia per on començar només amb el que havia après a la carrera per treballar en assessorament lingüístic. Vaig aprendre llavors a posar els coneixements en pràctica. Per això crec que és important formar-se una miqueta més per aprendre sobre allò que t'interessa especialment.

9. Si poguessis canviar alguna de les coses que vas fer durant els anys de la carrera, què canviaries?

D'una banda hauria volgut centrar-me ja una mica més a partir del primer any, perquè primer no saps gaire què vols fer, però això

suposo que sempre sol passar. Després hauria intentat estudiar una segona llengua estrangera. Amb totes les assignatures que hi ha de lliure elecció hauria pogut avançar en un altre idioma, crec que hauria estat interessant. Això no implica que aquest idioma hagués hagut de ser l'anglès, ja que en anglès hi ha molta gent formada, sinó un altre idioma que doni recorregut per ampliar el teu camp. A vegades és més important aprendre bé llengües com per exemple l'occità, ja que no hi ha gairebé ningú que estigui avalat per traduir d'occità a català, per exemple. Els idiomes que no són tan coneguts poden ser una bona opció per al futur. Però qualsevol idioma és bo: es produeix i s'escriu en tots els idiomes i, per tant, tots són susceptibles de ser traduïts.

10. Laboralment, quins projectes de futur tens?

Ara mateix el principal repte i el més immediat serà adaptar-me a la nova gramàtica i ortografia que s'ha publicat. El repte més gran sempre és continuar-se formant i reciclant, en aquesta professió no et pots estancar en cap moment. A part d'això, m'agradaria continuar amb la meva cartera de clients i ampliar-la, si cal. I si puc triar una mica els textos que m'arriben per treballar, doncs perfecte!

Recursos d'interès

Nogué, N.; Bladas, O. i Payrató, L. (2010). (eds.) *L'assessorament lingüístic: funcions i criteris*. Barcelona: PPU.

<http://www.publicacions.ub.edu/ficha.aspx?cod=08384>

Serveis Lingüístics UB
<http://www.ub.edu/sl/ca>

Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació UB (CUSC)
<https://cuscub.wordpress.com>

Postgrau/Màster en assessorament lingüístic i serveis editorials, UB
<http://www.ub.edu/alse>
<http://www.ub.edu/algmse>

Institut d'Estudis Catalans
<http://www.iec.cat>

Real Academia de la Lengua Española
<http://www.rae.es>

És a dir (CCMA)
<http://esadir.cat/Presentacio>

Optimot
<http://aplicacions.llengua.gencat.cat/llc/AppJava/index.html>

Softcatalà
<https://www.softcatala.org/corrector>

Fundéu
<http://www.fundeu.es>

7 El món de l'escriptura

Nom i cognoms	Pere Antoni Pons Tortella
Estudis universitaris i any de finalització	Filologia Anglesa (2006)
Ocupació actual	Escriptor i periodista (Campanet, Mallorca)

Entrevista

1. Per què vas decidir fer Filologia?

Van ser bàsicament dos factors els que em van portar a fer Filologia. En primer lloc, m'interessava molt el món anglosaxó, i vaig pensar que la carrera que més accessibilitat m'hi donaria seria Filologia Anglesa, no només per conèixer-ne la llengua sinó també la literatura, la història, la política, la societat.

En segon lloc, m'agradava moltíssim llegir i també ja escrivia, i es pot dir que ja tenia més o menys perfilada la vocació: sabia que volia escriure. Tot i que no tenia gens clar quina feina faria en el futur, sí que tenia molt clar que les ciències no feien per a mi. En aquest sentit, els estudis de Filologia se'm van acabar imposant com l'opció més natural.

2. Vas cursar alguns altres estudis després d'acabar Filologia?

Uns anys després d'acabar la carrera vaig fer un màster de Guió per a Cinema i Televisió. No el vaig fer tant amb la idea de complementar els estudis sinó d'obrir un nou front en la feina d'escriure. Aleshores ja feia tot tipus de feines periodístiques, a més dels meus llibres, i vaig pensar que el món audiovisual podia ser un nou camp professional per explorar, un camp que a més té, com és obvi, relació amb la vocació literària i periodística. Al cap i a la fi, tant se val si fas una novel·la, un article d'opinió, un reportatge o un guió: tot és escriure.

De totes maneres, m'hi he dedicat poc, al món audiovisual. He fet el guió del breu vídeo de presentació que hi ha al santuari de Lluc, a Mallorca, he estat assessor de continguts d'un documental sobre la Serra de Tramuntana que es titula *L'obra d'un gegant*, també he fet el guió d'un programa d'entrevistes d'IB3 (la Televisió Autònoma de les Illes Balears) que es deia *Transparències* i del qual se'n van emetre una vintena d'episodis... Entrevistàvem persones rellevants de l'àmbit polític, literari, esportiu, cultural i econòmic. Sigui com sigui, per fer aquesta tasca em va ser més útil la meua experiència com a entrevistador de premsa que el màster de guió.

3. Per què vas triar aquesta feina?

Jo crec que la feina d'escriptor i periodista, enteses en el sentit més ample possible, no ets tu que la tries sinó que més aviat és la feina que et tria a tu. Com he dit, m'agradava molt llegir, i, com que m'agradava llegir, un dia vaig començar a escriure, primer d'una manera més espontània, irregular i insegura (sobretot escrivia poesia, al principi) i després, a poc a poc, cada cop d'una manera més sistemàtica, intencionada, decidida, vocacional. I així és com arriba un dia que has de trobar feina i t'adones que, com que no et podràs guanyar la vida fent d'escriptor pur (és a dir, només escrivint novel·les o poemes), doncs el periodisme pot ser una bona sortida. S'ha de dir, en tot cas, que el periodisme també m'interessava des d'adolescent (llegia crítiques de cine i de llibres, entrevistes, cròniques polítiques i d'esports), i que durant els anys d'universitat

vaig col·laborar regularment en una revista universitària que es deia *L'Hiperbòlic*. La qüestió és que vaig anar fent cada cop més periodisme, i cada cop en més gèneres: havia començat fent entrevistes i crítica literària, gèneres que no he abandonat, i després vaig passar a fer també articles d'opinió, crònica sociopolítica, reportatges sobre temes diversos, perfils, crítica d'art... Al final, la feina de periodista requereix o una gran especialització en uns pocs temes o una enorme versatilitat. I encara és millor si pots oferir les dues coses: ser expert en alguns temes concrets i alhora ser molt versàtil i saber escriure de moltes coses i en molts formats diferents. Cal dir també que, per a la vocació literària, el periodisme és un perill, perquè fa que t'hi dediquis tan intensament que costa trobar el temps per fer una novel·la, per exemple.

4. En què consisteix la teva feina?

Sonarà molt tautològic si dic que sobretot consisteix a escriure? Periodísticament, si he de fer la crítica d'un llibre o d'una exposició, doncs he de llegir el llibre o visitar l'exposició i després fer-ne la ressenya, que bàsicament vol dir (entenc jo) explicar què hi trobaran els lectors o espectadors quan el llegeixin o la visitin, dir si té valor o no en té, i explicar per què val la pena o per què no. Tot això, és clar, amb una prosa tan precisa, expressiva, informada i persuasiva com sigui possible. Quan he d'entrevistar algú, preparo a fons l'entrevista, la faig i després en treballo a fons la transcripció, que és la part més important del procés. Si he de fer una crònica o un reportatge, doncs també el faig a còpia de lectures, de parlar amb gent, d'anar sobre el terreny. Procuo muntar-me la vida en funció de la feina però també intentant treure'n un profit vital. Si he d'anar de viatge a una ciutat per fer-hi una feina concreta, doncs alhora intento anar també a la ciutat veïna i de tot plegat en trec una crònica, un parell de reportatges, una entrevista i la crítica d'una exposició d'art. Tot plegat és molt sistemàtic i absorbent i, alhora, molt desordenat. I és dins de tot aquest caos diari que he de trobar el temps necessari per anar fent una novel·la, o un assaig, o un llibre de converses. O el que sigui. Mai no és fàcil trobar el

temps i l'equilibri entre feines. A vegades és impossible.

5. Què és el que més i el que menys t'agrada de la teva feina?

Es podria dir que de la meva feina me n'agrada tot: mirar el món i interpretar-lo, llegir llibres, visitar exposicions, entrevistar gent potent amb una biografia rica i intensa... I, naturalment, escriure sobre tot el que visc i llegeixo i veig. Si hagués de dir una cosa que no m'agrada gens de la feina diria que és la incertesa, la sensació no ja d'estar sempre en precari sinó també que en qualsevol moment el terra pot desaparèixer de sota els peus. En tot cas, i més enllà de l'esfera professional en què cadascú es mou, diria que això és comú a tota la meva generació (jo vaig néixer el 1980), i també a les generacions que vénen al darrera.

6. Quins són els principals reptes que has trobat pel camí?

Primer de tot hi ha el repte de visibilitzar qui ets i què fas. Després hi ha el repte de treballar d'una manera regular, sistemàtica i rigorosa (de treballar tan bé com pots i com saps) a pesar dels sous sovint ínfims amb què et paguen les feines i a pesar també del fet d'haver d'estar embolicat sempre en mil històries. I després hi ha el repte d'assumir que, encara que ja tinguis molt bagatge acumulat i molta feina feta, contínuament has d'estar demostrant que pots treballar molt i bé, com si sempre estiguessis començant, la qual cosa resulta molt emprenyadora però també, fins a un cert punt, estimulante.

7. Si algun estudiant que acaba la carrera decidís dedicar-se a aquest món, què li recomanaries?

Li recomanaria que només fes aquesta feina si de veritat li agrada molt i si creu que té realment una vocació sòlida. Si no hi ha una passió autèntica per llegir i per escriure, la incertesa, la precarietat i els escassos rèdits econòmics que trauràs de tot plegat et poden acabar desgastant i amargant. I viure amargat per la feina ha de ser un horror. Ara, si t'agrada llegir i escriure, si no et fa peresa muntar-te històries i viatges i entrevistes, si passar-te hores tancat a l'habitació escrivint és una cosa que t'omple, aquesta és la millor

feina del món. No sempre, però sí en molts moments, almenys en el meu cas. És un tipus de feina, crec jo, que no es pot fer d'una manera rutinària i desganada.

8. Creus que els estudis de Filologia et van proporcionar allò necessari per desenvolupar el teu projecte professional? Què valors més i/o què hi vas trobar a faltar?

Crec que en realitat per fer el que faig cap carrera et dóna totes les eines ni et proporciona uns coneixements veritablement útils. Però pel que he vist i pel que m'han dit, ni cursar la carrera de Periodisme hi ajuda, en això. Al final, si vols dedicar-te a escriure, tant se val si parlem d'escriure novel·les o periodisme, el que has de fer és llegir molt i de tot, viure molt, tenir curiositat i treballar molt, és a dir, pelar-te el cul estant assegut moltes hores a la cadira davant de l'ordinador.

9. Si poguessis canviar alguna de les coses que vas fer durant els anys de la carrera, què canviaries?

Sobretot, m'hauria agradat que les assignatures de literatura de la carrera de Filologia Anglesa no haguessin estat tan encotillades dins els esquemes teòrics del que es coneixen com a Estudis Culturals, i que haguessin tingut una visió menys políticament correcta de la realitat i de la història, i que ens haguessin fet llegir d'una manera menys unívocament ideologitzada, més desimbolta. Ara bé, si tu em demanes: com s'ha de llegir i com s'ha d'ensenyar literatura a la universitat? Doncs tampoc t'ho sabria dir. Jo tinc una manera de fer diguem que més aviat individualista, i crec molt en la idea que la lectura és, en primera instància, una cosa que afecta un llibre i un lector, i que la relació que sorgeix entre aquest llibre i aquest lector és, si tot va bé, única.

Una altra cosa que potser canviaria és l'experiència de l'Erasmus. Vaig fer-lo a Belfast als vint-i-quatre anys, i potser m'hauria convingut més fer-lo abans. Encara que fer-ho a aquella edat, ja prou format, també va fer que tingués unes prioritats diferents. Diguem que no vaig fer l'Erasmus per sortir de festa com un boig

sinó per amarar-me de la realitat nord-irlandesa. No em vaig relacionar gens amb altres estudiants d'Erasmus, vivia amb dos nois nord-irlandesos (un catòlic i un protestant, bons amics) i sortia amb ells i els seus col·legues, i tot plegat em va donar una visió molt directa i autèntica de la societat, la política i la cultura nord-irlandeses, concretament les de Belfast. Va ser molt profitós, la veritat.

10. Laboralment, quins projectes de futur tens?

Sobretot continuar fent molt de periodisme: el que sigui i el que surti. També tinc diversos llibres a punt de publicar: un llibre de converses amb l'escriptor Guillem Frontera, un recull de quatre reportatges que es titularà *Quatre històries entre Mallorca i el món*, també tinc entre mans un llibre amb el fotògraf hispanofrancès Jean Marie del Moral... A més, des de fa cosa d'un any he tornat a escriure poesia —que surt quan surt— i tinc una novel·la que em ronda, per a la qual fa més d'un any que vaig prenent notes, planificant-la, fent esquemes, perfilant possibles personatges... Ja veurem què en sortirà.

Recursos d'interès

Institució de les Lletres Catalanes
<http://www.lletrescatalanes.cat/ca>

<http://www.lletrescatalanes.cat/es/index-d-autors/item/pons-tortella-pere-antoni>

Associació d'Escriptors en Llengua Catalana
<http://www.escriptors.cat>

Escola d'Esriptura Ateneu Barcelonès
<http://www.campusdescriptura.com/CAI-escola>

Escuela de Escritores
<http://escueladeescritores.com>

Redacció de textos especialitzats Artex
<http://sistema-artext.com>

Col·legi de Periodistes de Catalunya
<https://www.periodistes.cat>

Centre Dona i Literatura UB
<http://www.ub.edu/cdona/es>

Unitat d'Estudis Biogràfics UB
<http://www.ub.edu/ebfil/ueb/presentacion.htm>

The New Yorker
<http://www.newyorker.com>

Llistat de recursos rellevants

Llibres

Rodríguez Moreno, M. L. (coord)., Álvarez González, M., Figueroa Gazo, M. P., i Rodríguez Espinar, S. (2008). *Dels estudis universitaris al món del treball: La construcció del projecte professional*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona.

http://www.publicacions.ub.es/liberweb/mon_treball/

Enllaços

Universitat de Barcelona

L'Observatori de l'Estudiant

<http://observatoriestudiant.ub.edu>

Servei d'Atenció a l'Estudiant

<http://www.ub.edu/sae>

Feina UB

<http://www.ub.edu/feinaub>

Càtedra d'Emprenedoria UB

<http://www.ub.edu/catempren>

Repositori de Recursos per l' Orientació Professional i la Inserció Laboral (de la professora M.L. Rodríguez Moreno):

<http://hdl.handle.net/2445/48264>

Facultat de Filologia

Webs dels departaments amb més informació sobre: projectes i grups de recerca, oferta formativa, activitats, col·laboracions, recursos específics, etc.

<http://www.ub.edu/filologia/queoferim/index/dep.htm>

Pràctiques Externes

<http://www.ub.edu/filologia/practiques/index.htm>

Oficina de Relacions Internacionals

http://www.ub.edu/filologia/atencio_est/mobilitat.htm

Estudis universitaris a Catalunya: graus, màsters, doctorats i altres ofertes formatives

http://universitatsirecerca.gencat.cat/ca/03_ambits_dactuacio/estudi

Departament d'Ensenyament: Proves lliures per a l'obtenció de títols i certificats

<http://ensenyament.gencat.cat/ca/serveis-tramits/proves/proves-lliures-obtencio-titols>

Fundación CYD

<http://www.fundacioncyd.org>

Programa Mentores CYD

<http://www.fundacioncyd.org/proyectos-cyd/mentores-cyd>

Programa Becas Faro

<https://www.becasfaro.es>

SOC (Servei d'Ocupació de Catalunya)

https://www.oficinadetreball.gencat.cat/socweb/opencms/socweb_ca

Feina Activa

<https://feinaactiva.gencat.cat/web/guest/home>

Barcelona Activa

<http://www.barcelonactiva.cat/barcelonactiva/cat>

Barcelona Treball

<http://w27.bcn.cat/porta22/cat>

In-forma't (Ajuntament de Barcelona)

<http://www.informat.cat>

Creació: Agència d'Emprenedoria, Innovació i Coneixement

<http://www.creaccio.cat>